

Gondok a fűszerpaprikával

Magas önköltség, elégtelen festéktartalom

Csütörtökön ülést tartott a Mezőgazdasági- és Élelmiszerügyi Minisztérium tudományos tanácsa. Dr. Gergely István miniszterhelyettes a tárca tudományos kutatási irányelveivel kapcsolatos teendőkről szólt.

A hazai kutatás elsősorban a korábban is eredményes területeken akar előbbre lépni, figyelembe véve a speciális népgazdasági szükségletek kielégítését. A hazai kutatóközpontok munkatársai bátran nyúlnak külföldről átvett eljárásokhoz és elősegítik a legjobb külföldi növényfajták meghonosítását. Ennek eredményeképpen az ország szántóterületének több mint felén külföldi vagy külföldi eredetű fajtákat termesztnek.

A miniszterhelyettes bejelentette, hogy megkezdődött a tízéves mezőgazdasági kutatási terv előkészítése. A terv az 1975—85-ös évekre egységes fejlesztési elveket tartalmaz majd.

A Keszthelyi Agrártudományi Főiskola kutatói részletesen kidolgozzák, hogyan használhatja fel a mezőgazdaság a műtrágyát a lehető leggazdaságosabb módon. Az országban 26 helyen kezdtek szabadföldi kispácellás kísérleteket, különféle talajerőpótló anyagokat és keverékeket próbálnak ki. A szakemberek az intenzív trágyázás alapjául szol-

gáló kutatási eredményeket három év alatt akarják kidolgozni.

A tudományos tanács megvitatta a magyar fűszerpaprikával kapcsolatos kérdéseket is. Megállapították, hogy a magyar paprika a festékanyag-tartalom tekintetében versenytársaihoz képest hátrányos helyzetben van, és ez csökkenti

az export lehetőségeket is. Az önköltséget is csökkenteni kell, mert több nagy terméshozamot elérő paprikatermelő ország a miénknél olcsóbban kínálja az árut. Hazai termeszítőknek a kutatók segítségével — mindent meg kell tenniük, hogy a jelenlegi 35-ről 50 mázsára növeljék a holdankénti termésátlagot.

Húszmillió forint belvízrendezésre Tiszasziget megszabadul a káros vizektől

A Maros bal partjától elterülő terület Újszegedtől kezdve az úgynevezett torontáli részig, a magyar-jugoszláv határszakaszig, nagy károkat szenved a belvizektől az erősen csapadékos esztendőben. A mintegy 60 négyzetkilométeres területen két község, Újszentiván és Tiszasziget fekszik. A tiszaszigeti Búzakalász Tsz-hez 3500 hold tartozik, s a nagyüzemi módszerrel kialakított és megművelt táblák nem egyforma értékűek. A vizes esztendőben a mélyen fekvő részeket hosszan áll és nehezen tűnik el a víz.

Közös összefogással már 1967. végén hozzákezdtek egy komplex belvízrendezési terv elkészítéséhez, majd annak kivitelezéséhez. A Dél-

alföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet, az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóság és a Búzakalász Tsz, valamint az állami segítség olyan összefogást eredményezett, amely néhány esztendőben belül megszabadítja Tiszaszigetet és a nagyüzemi gazdaságot az eddigi káros vizektől. Nieszner Ferenc, a tsz elnöke arról tájékoztatót, hogy a mintegy 20 millió forint beruházást igénylő és több ütemben megvalósuló kivitelezés nemcsak belvízrendezést jelent a gazdaság életében. A lapos, mélyen fekvő területeket ugyanis feltöltik a magasabb részek termőtalajából úgy, hogy a megnyert földdarab lényegében nem szenved károsodást. Természetesen számoltak a kémiai-ellenlétes adottságú talajok „összebékítésével”, amely egy-két évig is eltarthat. A termőképességek javításával azonban — és ez a legfontosabb — a tsz nagy eredményeket produkál. A 20 milliós beruházásból — amelynek 70 százaléka végleges állami segítség — eddig 9 millió forint értékű munkát végeztek el, azaz 1200 holdon építenek csatornákat és helyeznek el vízkormányzási műveket.

A tsz nagyarányú belvízrendezési tervének kivitelezésével lépést tart ezen a részen a maga területén az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóság is. A szóban forgó 60 négyzetkilométeres területen átfutó állami főcsatornákat is korszerűsítik, a meglévő szivattyútelepek kapacitását pedig megnövelik. E munkákra az előirányzott összeg 29 millió forint. Jövőre kezdenek hozzá az állami főcsatornák korszerűsítéséhez.

A már rendezett területen kialakított táblákon kézzel fogható termelési eredmények is bizonyítják, hogy az eddig befektetett munka nem volt hiábavaló. Molnár Imre főmezőgazdász ismertette a beruházás eredményeként produkált ideai termésátlagot az alacsony, de már feljavított, „összebékített” talajról. Azelőtt négy év átlagában a lapos részeken 4,9 mázsa gabona termett. Az idén már 20,3 mázsa az átlagtermés. Kukoricából azelőtt a tsz átlagtermelése 16 mázsa volt, az idén már az új táblákról 28

Agyáramvizsgálók

Az Elektronikus Mérőköszülékek Esztergomi Gyárból csütörtökön szállítottak első ízben Brazíliába: tizenhat 8 csatornás elektronikus agyáramvizsgálót és ugyanennyi hozzátartozó fonó-, illetve fotóstimulátort indítottak útba. A modern ideg-és elmegyógyászat e legfontosabb vizsgáló berendezését már hatodik éve sorozatban gyártja a fiatal üzem. Eddigi legnagyobb vásárlója a Szovjetunió volt, ahová ez év nyarán szállították el a 300. elektronikus agyáramvizsgálót.

Iskola és könyvtár

A felismerés riadalmát keltett. Korántsem olyat, mint egy gázkitörés, az emberek nem szaladtak fedezékbe, de a statisztika hírére szétfroccsant a mítosz, melybe oly előszeretettel kapaszkodtunk, hogy lassan megfeledeztünk szakítási szilárdságáról. Az „olvasó nép” volt ez a mítosz, s amióta tudományos alaposságú tájékozódásra kiderült, az illúziók hamisak (ennek már több esztendeje), s amióta az irószövegség kezdeményezésére hozzá is kezdtek tenni valamit (ennek éppen másfél esztendeje), azóta némiképp tisztázódtak az erővonalak. A helyzet azért nem olyan súlyos. Tény, hogy a 15 éven felüliek, tehát több mint hétmillió ember, fele nem találkozik a könyvvel, de olvashat és részben olvas újságot — ugyanakkor az olvasói táborból is legfeljebb 25 százalék tekinthető rendszeres könyvbarátnak. A határok tehát erre is, arra is elmosódnak. A valós úr inkább a falusi, tanyai lakosságnál ijesztő, itt élnek azok az emberek, akik hiányosan, vagy egyáltalán nem tudnak olvasni, nincs könyvméniük, nem lehet hiányérzetük — őket talán a legnagyobb erőfeszítéssel sem lehet rendszeres olvasóvá tenni. (Tanyai iskolák diákjai járnak ki itt-ott felolvasó körútra hozzájuk — tudósított a minapi tévériport, de hát a szórványos akciókból korántsem válik gyakorlatt.) Szakemberek szerint legalább három évtized kell, hogy mindenki eljusson az általános iskolai végzettségig — akkor a „fehér foltokra” is több eséllyel pályázik a könyv. Más kérdés, hogy az általános iskola után sem tartós még az olvasási kedv, helyesebb a középiskolára számítani: ha majd elméletileg mindenki elvégezte a középiskolát, az olvasó népből valóban olvasó nép lesz.

Idő és iskola. Ez a két bűvös tényező tehát, ami generálisan megoldhatja az olvasó nép ügyét. De hát az időnek nem árt elébemeni: ezt teszi és teheti a könyvtár. Az első kérdés tehát: *könyvtárszolgáltatásunk jelenlegi formája megfelel-e a korszerű követelményeknek.* Am a válasznál objektív feltételek korlátaiba ütközünk, amit kötelezően és egyszersmind tudomásul kell venni. A városi Somogyi Könyvtár, mely mai napig az utcáról betérő, különösebb szakmai parancstól nem irányított emberek kiszolgálására hivatott, 1965-ben 12 ezer 235 új kötetet vásárolhatott, 4066-ot selejtezett, *gyarapodása tehát 8 ezer 129 kötet volt*, így a 14 ezer 400 beiratkozott olvasóra egyenként *átlagosan 0,57 könyv jutott*. Idén eddig 9730 könyvet vehettek, 3045-öt törlöni kellett, tehát 6685 *kötettel gyarapodtak* (ami azt jelenti, hogy az idej teremtés legfeljebb egy példányban vehették meg), a beiratkozott 14 ezer 300 tagra *0,47 kötet maradt*. A visszaesés szembeszökő, annak ellenére, hogy „csak novembert” írunk még. Ugyancsak tény: 1964 óta, amikor a könyvtárak beszerzési lehetőségei optimálisak voltak, 1968-ig 6 millió forinttal csökkent a vásárlási keretük — csökkent az olvasótábor is. Az anyagi okok meghatározóak: ráadásul a *könyvtár elvesztette korábbi partnereit is, melyek a tanácsi juttatások mellett segítették állományát bővíteni. A megoldás? Előkeresni újólag a módszereket, hogy a lezárult zsilepek ismét könyviljanak.* (Nem könyv, művelődési otthonoknál hasonló cipő szorít.) Másrészt: a könyvtár jószereivel csak az a tájban belépőkkel foglalkozhat, hogy odáig eljussanak, a társadalom (a KISZ, a tömegszervezetek stb.) segítsége kell hozzá. (Miként a népfront és a nótanács szervezete korábban a háztól házig könyvtérjesztést.)

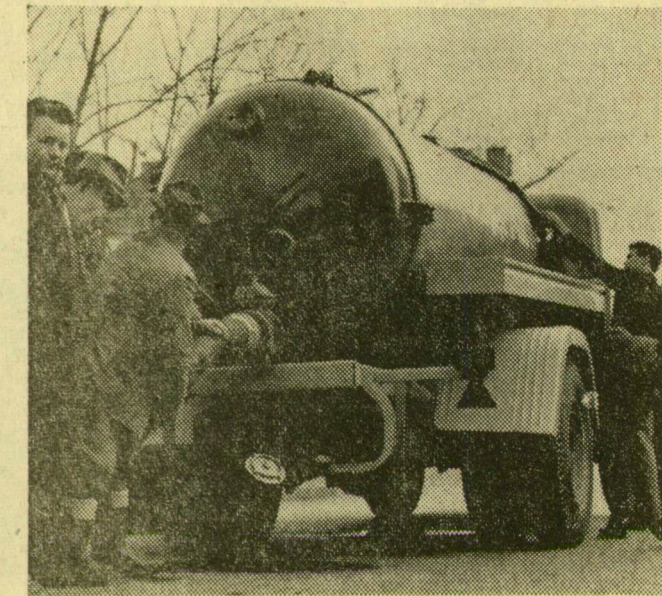
Ez lenne az olvasó népért mozgalom egyik kulcsfeladata. A tengerré halmozódott írások, cikkek, vélemények szorgalmazták: *a munkát érdemes már a legfiatalabbaknál elkezdni.* Az általános iskolák pedagógusai ezentúl többet fordítanak majd az olvasás technikájának megtanítására, a könyv megszerettetésére. Hanem ehhez is könyvtárak kellenének, s az általános iskolai hálózatok köztes tudomásúan gyengék. Ezért indul akció a Somogyi gyermekkönyvtár, az úttörőházi és a Béke utcai iskolai könyvtár együttműködésére: ezek az intézmények *területileg nyitják ki kapukat a környékbeli kisdiákoknak, akikkel gyakrabban foglalkoznak, könyveket ajánlanak nekik, korszerű kölcsönzési és helyben-olvasási feltételeket biztosítanak számukra. A kezdeményezést más körzetek is átvethetnék.*

Azt tartják, az olvasó népért mozgalom tulajdonképpen *nem mozgalom*: a társadalom tágabb értelmezésű reakciója az emberek műveltségi szintjének emelésére. De ha csupán a benne fogalmazódó *mozgalmi feladatok* oldjuk meg, akkor is léptünk előre. A kevesebb realitása ezúttal tán többet ígér a nagyobb ábrándjánál...

Lódi Ferenc

Nikolényi István

Először Szegeden

Enyedi Zoltán felvétele

A gép első nyilvános próbája

Az ország sok városából, megyéjéből jöttek össze a víz-, csatornaművek, talajerőgazdálkodási vállalatok és az olajtermelő vállalat képviselői tegnap Szegeden a városi Víz- és Csatornamű Vállalatnál. Itt mutatta be a Hódmezővásárhelyi Mezőgazdasági Gépjárató Vállalat — a HÓDGÉP — a Csepel Autógyárral kooperációban gyártott tartályos iszapszippantó gépkocsit, amelyből az első példányt a szegediek vásárolták meg. Különösen hasznos ez a konstrukció azért, mert az emberi munkaerő megkímélésével, teljesen gépesítve lehetővé válik a csatornák üledékeinek, iszapjának, a szennygyűjtő gödörnek a tisztítása. A HÓDGÉP tavaly készítette el a gép első példányát, több kiállításon bemutatva, jelentős megrendeléseket kapott rá külföldi országokból. A Szegeden rendezett bemutatóval, szak-

mai megbeszéléssel akar vásárlókat szerezni az országban belül is. A 4500 literes tartályú s óránként 250 köbméter iszap szippantására alkalmas kompresszorral ellátott konstrukció iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg.

Újabb mosóporok

Újabb nagyhatású mosóporok készítését kezdték meg a Tiszamenti Vegyiművek új mosószergyárában. A már népszerű Tomi mosószercsaládot bővítik vele. A „család” két új tagja — a Tomi automat és a Bio Tomi — decemberben kerül az üzletbe. A Tomi automat főként gépi mosásnál lesz előnyös, elsősorban a Hajdúsági Iparművek új forgódobos mosógépeivel.

A Bio Tomi előmosópor lesz. Hatásfoka felülmúlja az eddig forgalomban levőket. Enzim tartalma révén biológiailag távolítja el a szennyeződést s így mind a ruháneműt, mind pedig a kezét óvja. A tavasszal jelenik meg a piacon a gyár általános háztartási tisztítószer: szőnyeg, bútorszövet és edény, továbbá csempe- és egyéb tárgyak tisztítására lesz kiválóan alkalmas.

Óriás kandaláber a téren

Tizenhárom méter magas reflektoros higanygőzlámpás kandalábert állítottak fel tegnap, csütörtökön a Klauzál téren az áramszolgáltató vállalat dolgozói. Ebből a Szegeden még sosem látott korszerű óriáslámpából még tizenegy vár elhelyezésre. Ezek a Széchenyi térre kerülnek, ha a vállalat be tudja szerezni a szükséges 300 mázsa cementet. A lámpában nyolc négyszáz voltos higanygőzös izzó varázsol este nappali világosságot a térre.

Somogyi Károlyné felvétele

PÉNTEK, 1969. NOVEMBER 21.

DEL-MAGYARORSZÁG 3